

אינטראוואו עם רבי

פתגם ערבי אומר: "טוב שכנך הקרוב, מבן דורך הרחוק", ואמנם היתה השפעה רבה ליחסינו עם השכנים על חיי קבוצתנו בשנים הראשונות לקיומה. נאה לנו בהזדמנות זו של חגיגות ה-20 לקיום הקבוצה לסקור בקצרה, מי היו שכנינו ומה היה המגע שלנו אתם, בעיקר שכל הכפרים האלה אינם קיימים עוד היום, וכמעט שאין זכר להם, ולמי שבא אלינו רק בשנים האחרונות, קשה לתאר, שאי-פעם היו קיימים.

הכפר שמרבית אדמותינו היתה שייכת לו היה הכפר דוורה. כלומר האדמה היתה שייכת לשניים-שלושה בעלי קרקע, ופלחי דוורה היו רק אריסים. בעלי הקר-קע העיקריים היו החג' מוחמד אל עזון, אחיו של מוכתר הכפר, איש בעל השפעה גדולה. אי-אפשרי לומר, שהחג' עזון קבל אותנו, השכנים החדשים, ברגשות אחוה עמוקים. אמנם בנימוס רב, אך מצבו ביחסי הכוחות הפנימיים הביא אותו לתמיכה במשטר האנגלי ובהתישבות היהודית, אותה ראה כזהים. הוא חי במצב של "גום" נקמת-דם עם השייך זעל א-סלום, ראש אחד השבטים הפראים והחזקים בהרי הבשן. החג' פחד שעם התרופפות המשטר הזה יירד שבט זה מן ההרים ויעשה שמות בכפרו. לא אשכח את היום המכריע במלחמת העולם השנייה: הכוחות המתקדמים של צבא וישי הפגזו את מטולה וכפר-גלעדי, זרם של פליטים מילא את הכביש, והוא בא אלינו, כדי לעקוב במשקפת אחרי ההפגזות. מה גדולה היתה חרדתו, כשהתפוצצות הפגזים התקרבה ומה גדולה שמחתו, כשסוף-סוף התרחק ונפסק! בעל הקרקע השני היה נוצרי מחצבייה שבלבנון, פעיס א-דברי, שמספר פעמים בשנה בקר בכפר. נהנינו בעיקר מבקבוקי הערק אותם הביא אהו!

הכפרים אתם היו לנו בודאי היחסים ההדוקים ביותר היו הכפרים עבסיה ומנסורה. אמנם מנסורה היתה יותר מרוחקת, אך לשייך חוסין אבו-עיד, זקן מופלג וחכם, היתה השפעה מכרעה גם בעבסיה, בה היה מוכתר, יוסוף אל-נומר בור ועם הארץ, היות והכפר עבסיה חלש על דרכי המים לשדותינו, היה לנו תמיד מו"מ אתם, ובכל הענינים "הרציניים" פנינו אל אבו-עיד, גם כשהדבר היה נוגע לעבסיה בלבד; את בניית סכר הבטון ליד הכפר מדחל יכולנו לבצע בעזרתו של

